

Rapport nr. 10/98

Driftsplan for Femund-/ Trysilvassdraget. Del II: Handlingsprogram 1998 - 2003.

av Tore Qvenild og Ole Nashoug

NB: Dette er et skannet og OCR-behandlet dokument.
Teksten er derfor ikke korrekturlest og rettet.
Det er bildet av teksten som er korrekt, ikke den kopierbare
teksten.

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Miljøvernavdelingen

Fylkeshuset - 2300 Hamar

Telefon 62 54 40 00 - Telefaks 62 54 45 57 - Telex 21 623

Rapport

Tittel: Driftsplan for Femund-/ Trysilvassdraget. Del II: Handlingsprogram 1998 - 2003	Rapport nr.: 10/98 Dato: 21.04.99
---	--

Forfatter(e): Tore Qvenild og Ole Nashoug	Antall sider: 16s
Prosjektansvarlig: Tore Qvenild og Ole Nashoug	ISSN-nr: ISSN 0802-7013
Finansiering: Hedmark fylkeskommune, Statens fiskefond	ISBN-nr: ISBN 82-7555- 091-2

Sammendrag:

Fiskerettshavere og brukere i Femund-/ Trysilvassdraget har sammen med kommunen tatt initiativ til å utarbeide en driftsplan for fisket i vassdraget. I Del I gis det en omfattende beskrivelse av status for kunnskapen om fiskeressursene og viktig bakgrunnsinformasjon for forvaltningen av vannforekomstene. Femund-/ Trysilvassdraget er et svært viktig og populært vassdrag både for lokalbefolkningen og for tilreisende sportsfiskere. Det er et høyt aktivitetsnivå på fiskeforvaltningen lokalt, og mye er allerede gjort for å styre strømmen av sportsfiskere og legge forholdene til rette. Driftsplanen er ment å ha en rådgivende og samordnende funksjon for fiskestellersarbeidet i vassdraget. Det er opprettet et fiskefond for Femund-/ Trysilvassdraget og planen vil kunne være rådgivende for prioriteringen av tildelinger fra fondet.

Denne rapporten som er Del II av driftsplanen tar for seg handlingsprogrammet for 1998 - 2003. Handlingsprogrammet lister opp 11 ulike tiltaksområder innen følgende innsatsområder:

1. Overvåking av vannkvalitet
2. Kalking av sure fiskevann
3. Utsetting av stedegen settefisk
4. Biotopforbedrende tiltak
5. Rasjonelle fiskeforskrifter
6. Tilrettelegging
7. Informasjons- og markedsføringstiltak

4 emneord:

Driftsplan, Femund-/ Trysilvassdraget, lokal forvaltning, fiskeforvaltning

Referanse:

Qvenild, T. og Nashoug, O. 1998. Driftsplan for Femund-/ Trysilvassdraget. Del II: Handlingsprogram 1998 - 2003. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernavdelingen, rapport nr. 10/98.

FORORD

I 1992 startet Hedmark fylkeskommune opp arbeidet med en vannbruksplan for det vernede Femund-/ Trysilvassdraget (Hedmark fylkeskommune 1995). Planen ble utarbeidet som en fylkesdelsplan etter plan- og bygningsloven. Vannbruksplanen gir rammer og retningslinjer for den fremtidige bruken av Femund-/ Trysilvassdraget. I Del I er det trukket opp rammer for forvaltningen av vassdraget, mens Del II inneholder et handlingsprogram. Vannbruksplanen er et resultat av et samarbeide mellom kommunene, fylkeskommunen, NVE og fylkesmannen i samarbeide med berørte fagmyndigheter, lokale organisasjoner, foreninger, lag og befolkningen i området.

Med utgangspunkt i Tiltak 4 i handlingsprogrammet (se Del II) skal det utarbeides en driftsplan for fisket i vassdraget. Lov om laksefisk og innlandsfisk av 15. mai 1992 inneholder også bestemmelser om driftsplanlegging (§25).

Driftsplanen er bygget opp på samme måten som vannbruksplanen. Driftsplanen skal omfatte en statusoversikt for vassdraget med hensyn til fiske og bestandsforhold, og en strategi for beskatning og vern av de ulike bestander. Planen skal omfatte et handlingsprogram med forslag til konkrete tiltak og oppgaver for planperioden. Det er utarbeidet en statusrapport om de fiskeribiologiske forholdene i Femund-/ Trysilvassdraget (Del I). I denne delen (Del II) er det utarbeidet et handlingsprogram for 1998 - 2003 for aktuelle tiltak. Fylkesmannen har bidratt vesentlig i arbeidet med å fremskaffe bakgrunnsdata og vi ser det derfor naturlig å utgi rapporten i miljøvernavdelingens rapportserie for å øke tilgjengeligheten på stoffet.

Styringsgruppa har bestått av representanter fra Engerdal kommune (Siv Kvam), Engerdal fjellstyre (Eivind Sundet), Engersjø fiskeforening (Tor Åsheim), Trysil kommune (Bjørn Tore Bækken), Trysil skog (Ivar Haraldseid), Trysil elvelag (Håkon Sætre, Snorre Grønnæs), Trysil fellesforening for jakt- og fiske (Dag Arne Berget, Øistein Bekkvang) og Fylkesmannen i Hedmark (Tore Qvenild).

Det er avholdt et seminar om fiskeforholdene i vassdraget 26. - 27.11.97 på Femundsanden med god deltagelse. Hensikten med seminaret var å få involvert alle brukergrupper i driftsplanarbeidet.

Hedmark fylkeskommune har engasjert konsulent Ole Nashoug til å koordinere arbeidet med driftsplanen.

Jørn G. Berg
seksjonsleder

INNHold

OM DRIFTSPLANEN FOR FEMUND-/ TRYSILVASSDRAGET	3
Planens status og rettsvirkning	3
Om driftsplanens formål, hovedmål og innsatsområder	4
Om driftsplanens oppbygning	5
TILTAK 1 Kartlegge sure fiskevann	6
TILTAK 2 Utarbeide plan for overvåking av vannforekomstene	7
TILTAK 3 Utarbeide overvåkingsplan for referanseområdene i Femundsmarka nasjonalpark	8
TILTAK 4 Kartlegging av biologisk mangfold i ferskvann	9
TILTAK 5 Utarbeide forvaltningsplaner for de ulike storørretbestandene	10
TILTAK 6 Administrative ordninger for fisket i Femund-/ Trysilvassdraget	11
TILTAK 7. Nye fiskeforskrifter for Trysil og Engerdal	12
TILTAK 8 Plan for utvikling av næringsfiske i Femund-/ Trysilvassdraget	13
TILTAK 9 Utarbeide planer og gjennomføre biotopiltak	14
TILTAK 10 Plan for utvikling av ulike typer fisketilbud i Femund-/ Trysilvassdraget	15
TILTAK 11 Kartlegge behov for nye kalkingsprosjekter	16

OM DRIFTSPLANEN FOR FEMUND-/ TRYSILVASSDRAGET

Planens status og rettsvirkning

Vannbruksplanen som er utarbeidet av Hedmark fylkeskommune har status som fylkesdelsplan etter bestemmelsene i Plan- og bygningsloven. Vannbruksplanen har status som fylkesdelplan som skal legges til grunn for kommunal og statlig virksomhet i fylket. Fylkeskommunen kan gi innsigelse til kommunale planer etter plan- og bygningsloven dersom de er i strid med fylkesdelplanen. Den kommunale planen kan i så fall ikke egengodkjennes, men må godkjennes på sentralt nivå.

Lov om laksefisk og innlandsfisk av 15. mai 1992 inneholder bestemmelser om driftsplanlegging for fisken i vassdraget. Det heter i § 25: «.....Når det finnes hensiktsmessig skal det utarbeides driftsplaner for et vassdrag eller et fiskeområde. Driftsplanen bør inneholde oversikt over fiskeressursene i det aktuelle området med forslag til kultiverings- og utnyttelsesplan. Videre bør den inneholde forslag om det innbyrdes forhold og størrelse av fiskerettighetene i vassdraget, om organisering av fiskeinteressene, om bortleie eller salg av fiskekort, mengden av fisk som skal tas opp, om redskapsbruk, om minstemål, fredningstider og økonomiske forhold ved tiltaket. Driftsplanen utarbeides av fiskerettshaverne, om nødvendig med bistand fra fiskeforvaltningen. Bestemmelsene om flertallsvedtak i annet ledd gjelder tilsvarende. Om nødvendig kan departementet utarbeide driftsplan på eget initiativ....»

En driftsplan som utarbeidet i henhold til §25 i Lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. vil være bindende for fiskerettshaverne. Loven gir også grunnlag for å fordele inntekter og utgifter etter rettighetshavernes andel i fiskeretten. Fiskerettshaverne i Femund-/ Trysilvassdraget er ikke organisert på en slik måte at det er hensiktsmessig å vedta en driftsplan i henhold til § 25 og den vil følgelig kun ha en rådgivende funksjon for det fiskestellsarbeidet som skal drives.

Som kompensasjon for tapt lakseoppgang på norsk side i Femund-/ Trysilvassdraget som følge av kraftverksreguleringer er det opprettet et fiskefond for vassdraget. Vedtekter for fondet er fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 18. mars 1998. Fondet skal brukes til fiskefremmende tiltak innen Femund-/ Trysilvassdraget nedbørfelt på norsk side. Avkastningen av fondet skal kunne nyttes til fiskefremmende tiltak.

Driftsplanen kan nyttes som et prioriteringsgrunnlag for fondets styre. Det vil også være naturlig å prioritere fordelingen av offentlige tilskudd (Statens fiskefond) i henhold til driftsplanen.

Tiltakene i driftsplanen må forholde seg til at Femund-/ Trysilvassdraget er et vernet vassdrag samt at deler av Femundsmarka omfattes av Femundsmarka nasjonalpark.

Om driftsplanens formål, hovedmål og innsatsområder

Formål

I Lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., §1 heter det: *«Lovens formål er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere».*

All driftsplanlegging må legge dette til grunn, og et slikt formål vil også være i overensstemmelse med formålet til fylkeskommunens vannbruksplan for Femund-/ Trysilvassdraget.

Hovedmål

Mål som dels er gitt av Lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk og dels av målene som er skissert i fylkeskommunens vannbruksplan for Femund-/ Trysilvassdraget:

- Femund-/ Trysilvassdraget med vassdragsnære arealer skal være et rent, levende og mangfoldig natursystem i økologisk balanse (vannbruksplanen)
- Mulighetene for friluftsliv og reiseliv skal videreutvikles ved å legge tilrette for varierte opplevelsesmuligheter (vannbruksplanen)
- Natur- og kulturverdier må i størst mulig grad ivaretas (vannbruksplanen)
- Sikring av fiskebestandene og fiskens leveområder (innlandsfiskeloven)
- Utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere (innlandsfiskeloven)

Innsatsområder

For å oppnå hovedmålene vil følgende innsatsområder være sentrale:

- Overvåking av vannkvalitet og fiskebestander
- Kalking av sure fiskevann
- Utsetting av stedegen fisk
- Biotopforbedrende tiltak
- Rasjonelle fiskeforskrifter
- Tilrettelegging
- Gode informasjons- og markedsføringstiltak

Planområdet

Femund-/ Trysilvassdraget er det nest største vassdraget i Hedmark fylke. Det omfatter også deler av Sør-Trøndelag fylke og tre län i Sverige. På norsk side inngår deler av Røros, Os, Tolga, Rendalen, Engerdal og Trysil kommuner. I denne sammenheng er planen avgrenset til kommunene i Hedmark med spesiell vekt på Engerdal og Trysil kommuner. Der det er hensiktsmessig nevnes forhold av betydning i andre deler av vassdraget.

Om driftsplanens oppbygning

Driftsplanen består av to hoveddeler, en statusrapport over den kunnskapen vi har pr. i dag om fiskeressursene i Femund-/ Trysilvassdraget («Driftsplan for Femund-/ Trysilvassdraget. Del I: Fiskeressursene - status»), og et handlingsprogram for perioden 1998 - 2003 («Driftsplan for Femund-/ Trysilvassdraget. Del II: Handlingsprogram 1998 - 2003»).

TILTAK 1
Kartlegge sure
fiskevann

TILTAK 1 Kartlegge sure fiskevann

Mål

Forsuring er det største miljøproblemet i Hedmark i dag. For miljøforvaltningen er det et viktig mål å kartlegge omfanget av forsuringen og hvordan forsuringen utvikler seg som følge av endringer i utslippene

Status

Store deler av Trysil og Engerdal kommuner er forsuringfølsomme områder (Qvenild 1996). Innenfor disse områdene ligger det 86 lokaliteter i Engerdal hvorav 46 kalkes. Det er aktuelt med en nøyere vurdering av de øvrige. I Trysil har vi tilsvarende 42 lokaliteter i forsuringfølsomme områder hvorav 16 kalkes. Ca. 20 av disse bør kartlegges nærmere.

Prosjektbeskrivelse

Kartleggingen foretas ved kontakt med rettighetshaverne vedr. bestandsstatus og vannprøvetaking. I utvalgte lokaliteter vil det være aktuelt med prøvefiske. I Flensjøen er det aktuelt med et mer inngående program for å kartlegge situasjonen mht næringsdyr (NIVA-prosjekt) i 1998.

Ansvar for gjennomføring

Fylkesmannen, rettighetshavere, NIVA

Kostnadsramme

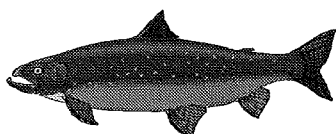
NIVA-prosjekt i Flensjøen	kr. 22.500
Feltundersøkelser:	kr. 50.000
Vannanalyser	kr. 25.000

Finansiering

Fylkesmannen	kr. 97.500
Egeninnsats rettighetshavere	

Litteratur

Qvenild, T. 1996. Kalkingsplan for Hedmark, 1995-1999. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernavdeling, rapport nr. 9/96, 84 s.

TILTAK 2
Utarbeide plan for
overvåking av
vannforekomstene

TILTAK 2 Utarbeide plan for overvåking av vannforekomstene

Mål

Det knytter seg ulike interesser til vannforekomstene. Ved å sette miljømål for vannforekomstene kan kommunen prioritere gitte interesser og avpasse disse med det øvrige planarbeidet i kommunen. Målet blir derfor å få en bedre oversikt over tilstand og bruk av egne vannforekomster slik at ønsket vannkvalitet kan oppnås.

Status

Myndighetene ønsker at alle kommuner skal fastsette miljømål for vannforekomstene (Haugan og Størset 1997). I ulike sammenhenger er vannkvaliteten undersøkt i Femund-/Trysilvassdraget (se litteraturlista under) og oversikten over tilstanden er rimelig god. Vannkvaliteten i hovedvassdragene er tilfredstillende. Enkelte avsnitt kan ha noe for høy belastning fra lokale punktutslipp: Avrenning fra jordbruket er et lite problem. Forsuringen er omfattende i høyereliggende deler av vassdragene.

Prosjektbeskrivelse

Det utarbeides kommunevise planer for et analyseprogram mht valg av kjemiske og biologiske parametre, og prøvetakingshyppighet i de ulike lokaliteter. Planene sees i sammenheng med tilsvarende plan som er under utarbeidelse på fylkesnivå (prosjekt i regi av fylkesmannen og NIVA).

Ansvar for gjennomføring

Fylkesmannen, kommunene, NIVA

Kostnadsramme

NIVA-prosjekt	kr. 30.000
Fylkesmannen, engasjert	kr. 30.000

Finansiering

Fylkesmannen	kr. 60.000
Egeninnsats kommunene	

Litteratur

Haugan, E. og Størset, L. 1997. Miljømål for vannforekomstene - Retningslinjer og anbefalte miljøkvalitetsnormer. SFT-Retningslinjer 97:02.

Kjellberg, G., Rognerud, S. og O. Gillund. 1985. Basisundersøkelse i Trysilelva 1981-1984. NIVA-rapport nr. 211/ 86. 103 s.

Kjellberg, G. 1994. Tiltaksorientert overvåking av Trysilelva. Generell vurdering av forurensningsgrad basert på kjemiske og biologiske forhold 1992. 69 s.

Rognerud, s. 1992. Vannkvalitetsundersøkelse i Hedmark fylke. En regional undersøkelse av 220 innsjøer høste 1988. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernavdelingen, rapport nr. 4/ 92. 30 s.

TILTAK 3 Utarbeide overvåkingsplan for referanseområdene i Femundsmarka nasjonalpark

TILTAK 3
Utarbeide
overvåkingsplan for
referanseområdene i
Femundsmarka
nasjonalpark

Mål

Etablere et program for å følge utviklingen i artsmangfoldet i utvalgte lokaliteter i referanseområdene som følge av endringer i vannkvaliteten

Status

Femundsmarka er til dels hardt rammet av forsuring (Skjelkvåle, Wright og Tjomsland 1997). 20 lokaliteter innen grensene for nasjonalparken kalkes for å bedre forholdene for fisk og andre dyregrupper i ferskvann (Qvenild 1996). I forbindelse med utarbeidelsen av en forvaltningsplan for Femundsmarka nasjonalpark er det foreslått kriterier for kalkingsvirksomheten i nasjonalparken (Fylkesmannen i Hedmark m.fl. 1994). Et viktig element er opprettelsen av referanseområder hvor det skal være mulig å følge utviklingen i artsmangfoldet som følge av endringer i vannkvaliteten. Innen referanseområdet i Hedmark ligger det 14 innsjøer. 2 av disse inngår allerede i det nasjonale programmet for vannovervåking (Storfisktjørn og Abbortjørn).

Prosjektbeskrivelse

Vannkvaliteten i 5 - 10 lokaliteter bør følges med årlige vannprøver (2 prøver pr. år). Uttaket av prøver samkjøres med prøvetakingen i kalkingslokalitetene. Artsmangfoldet bør følges med analyse av organismesamfunnet med arts- og dominansforhold samt enkle fiskeregistreringer hvert 5. år i tre lokaliteter.

Ansvar for gjennomføring

Fylkesmannen i Hedmark, Engerdal kommune, Engerdal fjellstyre

Kostnadsramme

Vannanalyser kr. 10.000 pr. år.

Analyse av artsmangfold kr. 30.000 hvert 5. år.

Finansiering

Fylkesmannen i Hedmark

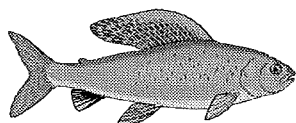
Litteratur

Fylkesmannen i Hedmark og fylkesmannen i Sør-Trøndelag. 1994. Forslag til forvaltningsplan for Femundsmarka. Utkast. Fylkesmannen i Hedmark og fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Qvenild, T. 1996. Kalkingsplan for Hedmark, 1995-1999. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernnavdeling, rapport nr. 9/96, 84 s.

Skjelkvåle, B.L., Wright, R.F., Tjomsland, T. 1997. Vannkjemi, forsuringstatus, og tålegrenser i nasjonalparker: Femundsmarka og Rondane. NIVA-rapport LNR 3646-97, 41 s.

TILTAK 4 Kartlegging av biologisk mangfold i ferskvann

Tiltak 4

Kartlegging av biologisk mangfold i ferskvann

Mål

Vern av det biologiske mangfoldet er et overordnet mål i miljøvernpolitikken (St. meld. nr. 58, 1996-97). Det vil derfor være et viktig mål å fremskaffe en oppdatert oversikt over forekomsten av de ulike fiskearter i samtlige lokaliteter. Et viktig delmål vil være en restaurering av dyresamfunnet i forsuringsutsatte lokaliteter og forandringer i dyresamfunnet må dokumenteres. Det vil også være av stor interesse å kartlegge andre ferskvannslevende dyregrupper.

Status

Utbredelsen av fiskearter er rimelig godt kjent i Femund-/Trysilvassdraget, men det gjenstår en del arbeide med en enhetlig stedfesting av de ulike lokaliteter. Andre dyregrupper i ferskvann er forholdsvis dårlig kartlagt. Dette er både et tidkrevende og kostbart arbeide som må utføres av fagfolk og gå over år.

Prosjektbeskrivelse

1. Foreliggende data bearbeides i samarbeid med rettighetshaverne.
2. Kartlegging av andre dyregrupper i ferskvann i utvalgte lokaliteter.
3. Kartlegging av biologi og bestandsstatus av viktige fiskearter i hovedvassdraget og i en del utvalgte lokaliteter.

Ansvar for gjennomføring

Rettighetshavere, kommunene, fylkesmannen, HEAS, NIVA

Kostnadsramme

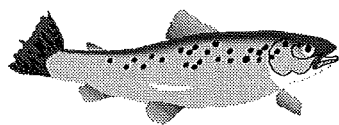
1. Kartlegging av biologi og bestandsstatus for viktige fiskearter i hovedvassdraget kr. 150.000
2. Kartlegging av andre dyregrupper i utvalgte lokaliteter (minimum kr. 5.000) pr lokalitet.

Finansiering

HEAS kr. 150.000 (3-års-prosjekt i hovedvassdraget), fylkesmannen, kommunen

Litteratur

St. meld. nr. 58, 1996-97. Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling.
Direktoratet for naturforvaltning 1999. Håndbok i kartlegging av biologisk mangfold i ferskvann (upubl.)

Tiltak 5
Utarbeide
forvaltningsplaner for de
ulike
storørretbestandene

TILTAK 5 Utarbeide forvaltningsplaner for de ulike storørretbestandene

Mål

Forvaltningen av storørret har som målsetting å sikre mangfoldet og en bærekraftig høsting av storørretbestandene (Garnås m.fl. 1996)

Status

Vi har 3 veldokumenterte stammer av storørret i Femund (Litjåa, Revlinga, Elgåa). I Isteren gyter storørreten i Sømåa. I tillegg foregår det antagelig innsjøgyting. I Langsjøen er det en tynn bestand. Ellers i vassdraget finnes det storørret både i Røavassdraget, Tufsinga, Engeren og i Femund-/ Trysilelva uten at disse er veldefinerte til kjente gyteplasser. Det er en betydelig interesse for fiske etter storørret i Femund-/ Trysilvassdraget. Den viktigste formen for høsting er lokalbefolkningens garnfiske, næringsfisket etter sik i Femund samt ulike former for sportsfiske. Dreggefiske eller trollingfiske er under utvikling både i Isteren og Femund.

Prosjektbeskrivelse

1. Stamfiskanlegg i Elgåa ferdigstilles
2. Merking av stamfisk i Elgåa fortsettes
3. Det utarbeides statusrapporter for kjente stammer av storørret i Femund-/ Trysilvassdraget
4. Utarbeide nye forskrifter som tar spesielt hensyn til storørretstammene mht minstemål, fredningssoner, fredningstid, redskapsbruk
5. Bedre dokumentasjonen for de ulike stammer
6. Kartlegge vandringshindre/ utbedring i nedre deler av Røa

Ansvar for gjennomføring

Rettighetshavere, kommunene, fylkesmannen

Kostnadsramme

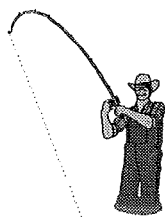
1. Ferdigstillelse av stamfiskanlegg kr. 50.000
2. Merking av stamfisk: egeninnsats fra Engerdal fjellstyre og fylkesmannen
3. Statusrapport for Sømåa- og Elgåa-stammene kr. 30.000
4. Nye forskrifter: egeninnsats rettighetshavere, kommunene og fylkesmannen

Finansiering

Statens fiskefond, Fiskefond Femund-/ Trysilvassdraget
Egeninnsats rettighetshavere, kommunene og fylkesmannen

Litteratur

Garnås, E., Hegge, O., Kristensen, B., Næsje, T., Qvenild, T., Skurdal, J., Veie-Rosvoll, B., Dervo, B. Fjeldseth, Ø. og Taugbøl, T. 1996. Forslag til forvaltningsplan for storørret. Utredning for Direktoratet for naturforvaltning, nr. 1997-2, 41 s.

Tiltak 6
Administrative
ordninger for
fisket i Femund-/
Trysilvassdraget

TILTAK 6 Administrative ordninger for fisket i Femund-/ Trysilvassdraget

Mål

Det vil være et generelt ønske om bedre organisering. Dette vil være særlig viktig for å styrke fundamentet for driftsplanens status i det videre arbeide.

I forbindelse med opprettelsen av Femund-/ Trysilvassdraget Fiskefond bør det opprettes et interkommunalt rådgivende fiskeorgan.

Status

Organiseringsgraden er høy i Femund-/ Trysilvassdraget. I Trysil har vi Trysil fellesforening for jakt og fiske som er en overbygning av 7 lokale jeger- og fiskerforeninger samt Trysil elvelag. I Engerdal har vi tilsvarende Engerdal jakt og fiskeadministrasjon som er en overbygning over alle lag og foreninger samt fjellstyret (Engerdal grunneierlag ikke tilsluttet).

Det er opprettet et eget fiskefond for Femund-/ Trysilvassdraget (Femund-/ Trysilvassdraget Fiskefond). Fondet har et eget styre med representanter fra kommunene, rettighetshaverne og brukerne for å forvalte fondet.

Prosjektbeskrivelse

1. Opprettelse av interkommunalt rådgivende organ med representanter for rettighetshavere, kommune og brukere

Ansvar for gjennomføring

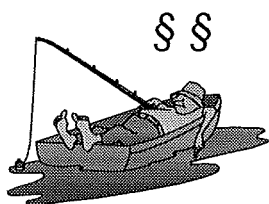
Kommunene, rettighetshaverne, brukere

Kostnadsramme

Egeninnsats: kommunene, rettighetshaverne, brukere

Finansiering

Egeninnsats: kommunene, rettighetshaverne, brukere

TILTAK 7
Nye fiskeforskrifter
for Trysil og Engerdal

TILTAK 7. Nye fiskeforskrifter for Trysil og Engerdal

Mål

Fiskeforskriftene må revideres slik at de gir en bedre balanse mellom utnytting og vern av de ulike fiskebestandene. Samtidig må de gis en enhetlig utforming slik at det blir lettere for tilreisende fiskere. De bør også være så enkle som mulig.

Status

Direktoratet for naturforvaltning fastsatte i 1973 felles fiskeforskrifter for Trysil og Engerdal kommuner. Forskriften var forholdsvis detaljert. Den gjelder fremdeles for Trysil kommune, mens Engerdal har fått reviderte forskrifter i 1993. Rendalen, Os og Tolga har fiskeforskrifter som er utformet på samme måte som Engerdal. Undersøkelser (Aas og Kaltenborn 1993, Aas 1994) peker på at det råder et nokså ulikt syn i ulike brukergrupper (lokalbefolkning og tilreisende sportsfiskere) på hva slags restriksjoner som bør iverksettes (minstemål, fangstbegrensninger, redskapsbruk).

Prosjektbeskrivelse

Det bør foretas en grundig lokal prosess på innholdet i de nye forskriftene. Soneordninger og minstemålsbestemmelser bør følges opp med brukerundersøkelser. Fylkesmannen stadfester nye forskrifter etter høring hos rettighetshavere og kommuner.

Ansvar for gjennomføring

Rettighetshavere, kommuner, fylkesmannen

Kostnadsramme

Eventuelle brukerundersøkelser vil koste anslagsvis kr. 50.000 pr. år. Bør foretas over en 5-årsperiode.

Finansiering

Statens fiskefond, Femund-/Trysilvassdraget Fiskefond
Egeninnsats: rettighetshavere, kommuner, fylkesmannen

Litteratur

Aas, Ø. og Kaltenborn, B.P. 1993. Hvorfor fiske i fritida? Motiver og holdninger blant sportsfiskere i Engerdal, Norge. Norsk institutt for naturforvaltning
Forskningsrapport 51, 31 s.

Aas, Ø. 1994. Fisket i Trysilvassdraget i Engerdal kommune. Østlandsforskning, ØF-notat 07/94, 39 s.

TILTAK 8 Plan for utvikling av næringsfiske i Femund-/ Trysilvassdraget

Tiltak 8
Plan for utvikling
av næringsfiske i
Femund-/
Trysilvassdraget

Mål

De høstbare sikressursene i vassdraget bør utnyttes optimalt innenfor rammen av en bærekraftig utvikling. Fisket i Femund, Sølensjøen og Engeren bør intensiveres for å øke kvalitet og høste ressursene mer optimalt.

Status

Næringsfisket i Femund ble startet opp i 1982 med en fangst på over 20 tonn. Det foreligger en god fangststatistikk for dette fisket. Femund fiskelag tar også i mot sik fra Sølensjøen. Det foreligger en god fangststatistikk også for dette fisket. Også i Engeren foregår det et betydelig sikfiske.

Prosjektbeskrivelse

1. Det bør foretas en grundig gjennomgang av virksomheten til Femund fiskelag med analyser av muligheter og begrensninger.
2. Fangstuttaket må følges med fangststatistikk for sik og bifangster av andre fiskeslag, spesielt ørret, i Femund, Sølensjøen og Engeren.

Ansvar for gjennomføring

Engerdal fjellstyre, Femund fiskelag, Engeren fiskeforening, Trysil fellesforening for jakt og fiske, Sølensjøen lotteierforening, NINA

Kostnadsramme

Egeninnsats

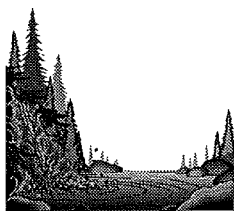
Finansiering

Egeninnsats Femund fiskelag, Engerdal fjellstyre

Litteratur

Sandlund, O.T. og Næsje, T. 1986. Sikbestanden i Femund. Undersøkelser 1982-84. Direktoratet for naturforvaltning, rapport fra fiskeforskningen nr. 2, 51 s.

Sandlund, O.T. og Næsje, T. 1989. Impact of a pelagic gill-net fishery on the polymorphic whitefish (*Coregonus lavaretus* L.s.l.) population in Lake Femund, Norway. -Fish. Res. 7, 85-97.

Tiltak 9
Utarbeide planer
og gjennomføre
biotopiltak

TILTAK 9 Utarbeide planer og gjennomføre biotopiltak

Mål

Vassdrag hvor det er gjort omfattende inngrep bør restaureres for å bøte på skadene og gjøre forholdene bedre for fisken og fiskerne. I vassdrag hvor det ikke er gjort inngrep bør det ikke settes igang tiltak selv om de naturlige produksjonsmulighetene ikke er optimale.

Status

Hovedvassdraget og de aller fleste sideelver av betydning er påvirket av ulike typer inngrep, vesentlig tømmerfløting. Det er utført biotopforbedrende tiltak i Engera, Lønsgrøna og Høljavassdraget. Det er under utarbeidelse en fylkesplan for biotopforbedrende tiltak (Hamarsland m.fl., 1999) hvor tiltak av noe størrelse er skissert og prioritert for å styre innsatsen til NVE og fylkesmannen. Det foreligger skisseløsninger og / eller detaljplaner for 12 prosjekter i Trysil og 8 i Engerdal.

Prosjektbeskrivelse

Etter lokal behandling av rettighetshavere og kommunen må det søkes om tillatelse fra fylkesmannen og NVE for 7 prosjekter som er detaljplanlagt.

For 12 prosjekter hvor det bare foreligger skisseløsninger må det utarbeides detaljplaner. De fleste av disse ligger i Femund-/ Trysilelva. Disse må planlegges av NVE og omsøkes etter standard søknadsprosedyre. Disse prosjektene vil medføre betydelige kostnader.

Ansvar for gjennomføring

Rettighetshavere, kommunene, NVE, fylkesmannen,

Kostnadsramme

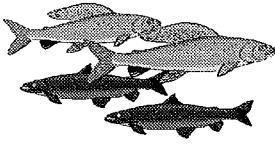
Usikker

Finansiering

Statens fiskefond, Femund-/ Trysilvassdraget Fiskefond, NVE

Litteratur

Hamarsland, A., Mobæk, A., Nashoug, O., Hjemsæteren, T. og Qvenild, T. 1999. Plan for biotopforbedrende tiltak i Hedmark fylke. (Upubl.)

TILTAK 10
Plan for utvikling av
ulike typer fisketilbud
i Femund-/
Trysilvassdraget

TILTAK 10 Plan for utvikling av ulike typer fisketilbud i Femund-/ Trysilvassdraget

Mål

Utvikle ulike typer fisketilbud innenfor forsvarlige biologiske rammer

Status

Fiskepresset i Femund-/ Trysilvassdraget er betydelig. Det er først og fremst ørret, harr og røye det er størst interesse for (Aas 1994). Etterspørselen etter ulike typer fisketilbud er økende og utsetting av fisk er nødvendig i mange lokaliteter. Det kan i enkelte lokaliteter være aktuelt med utsetting av fisk av fangbar størrelse. Det er betydelig interesse også for andre typer fisketilbud som fluefiskesoner, soner med gjenutsetting av fisk (catch and release), soner med større minstemål, dorgesoner, garnfisketilbud og ulike typer familiefiske. Det er også ønske om kortordninger for større områder.

Prosjektbeskrivelse

1. Utsetting og produksjon av stedegen ørret, harr og røye
2. Avgrensninger og opplegg for ulike typer fisketilbud som catch and release, put and take, fluefiskesoner, minstemålsoner, familiefiske, garnfiske, dorgesoner, etc,
3. Bedre fiskekortordninger
4. Utarbeide planer for fysisk tilrettelegging
5. Plan for ulike typer markedsføringstiltak

Ansvar for gjennomføring

Rettighetshavere, kommunene, turistnæringen, fylkesmannen

Kostnadsramme

Usikker

Finansiering

BU, Femund-/ Trysilvassdraget Fiskefond, Hedmark fylkeskommune, Statens fiskefond.

Egeninnsats rettighetshavere, kommunene, turistnæringen, fylkesmannen

Litteratur

Aas, Ø. 1992. Fritidsfiskevaner blant den voksne befolkningen i Harstad, Steinkjer og Engerdal - En sammenlignende undersøkelse. Norsk institutt for naturforvaltning Oppdragsmelding 180, 48 s.

Aas, Ø. 1994. Fisket i Trysilvassdraget i Engerdal kommune. Østlandsforskning, ØF-notat 07/94, 39 s.

TILTAK 11
Kartlegge behov for
nye
kalkingsprosjekter

TILTAK 11 Kartlegge behov for nye kalkingsprosjekter

Mål

Forsuring er det største miljøproblemet i Hedmark i dag. Kalking kan være et mottiltak mot dette. For kalkingen har vi følgende målsetting:

Bedre vannkvaliteten i forsurede lokaliteter slik at det biologiske mangfoldet kan opprettholdes. Spesielt viktig vil det være å ta vare på forsurede fiskebestander. Det er også et viktig mål å bedre forholdene for fritidsfiske i de forsurede områdene.

Status

Det pågår 46 kalkingsprosjekter i Engerdal kommune som nøytraliserer 56 % av det forsurede innsjøarealet. I Trysil pågår det 16 kalkingsprosjekter som nøytraliserer 54 % av det forsurede innsjøarealet. I tillegg har vi 34 lokaliteter i Engerdal og Trysil som ligger i forsurede områder som vi mangler opplysninger om. I Os kommune pågår det kalking i 20 lokaliteter som drenerer til Tufsingavassdraget. I Rendalen kommune pågår det kalking i 2 lokaliteter som drenerer til Femund-/Trysilvassdraget. Det er utarbeidet en egen kalkingsplan for Hedmark (Qvenild 1996).

Prosjektbeskrivelse

Kartlegge behov og kostnader for nye prosjekter i samråd med rettighetshavere. Det må tas vannprøver og enkle forundersøkelser.

Ansvar for gjennomføring

Rettighetshavere, fylkesmannen

Kostnadsramme

Fylkesmannen, engasjert kr. 50.000

Finansiering

Fylkesmannen kr. 50.000
Egeninnsats rettighetshavere

Litteratur

Qvenild, T. 1996. Kalkingsplan for Hedmark, 1995-1999. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernnavdeling, rapport nr. 9/96, 84 s.